

Prečo je
dôležité
hovorit o
inkluzívnom
vzdelávaní

TÉMA I.

Prečo je dôležité hovoriť o inkluzívnom vzdelávaní.

Obsah

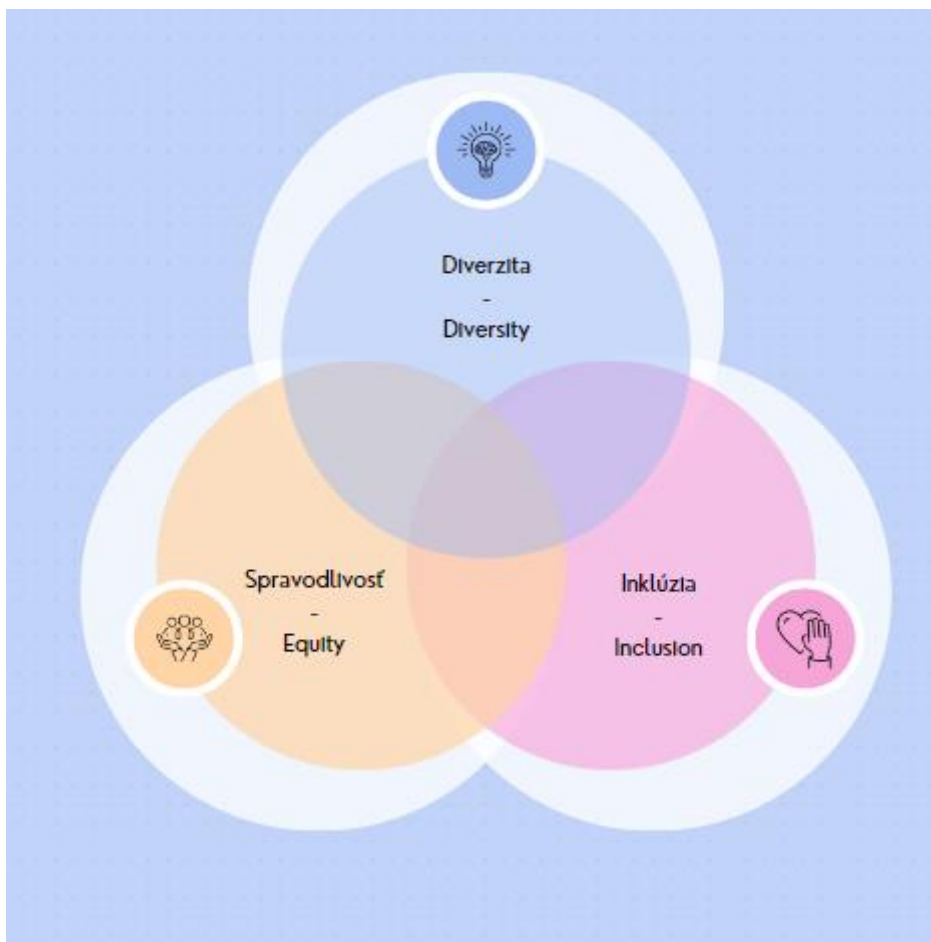
I.	Inklúzia v živote.....	1
II.	Ako hovoriť o inklúzii vo vzdelávaní	7
III.	Záverom	13
IV.	Zdroje.....	15

Prečo je dôležité hovoriť o inkluzívnom vzdelávaní

I. Inklúzia v živote

„Pestrosť je korením života“

Zdroj: Spracovanie podľa autorky podľa IEEE System Council (2023)¹

Predstavuje tento graf obraz ideálnej spoločnosti?

V súčasnosti častokrát zo svojho okolia počujeme slová ako spravodlivosť, diverzita a inklúzia. Čo tieto pojmy reprezentujú a ako ich môžeme využiť v praxi?

“**Diverzitu**”, či inak povedané **rozmanitosť**, si musíme predstaviť ako rozsah ľudských rozdielov. Pod pojmom rozdiely môžeme chápať rasovú, etnickú príslušnosť, vek, sociálnu triedu, pohlavie, sexuálnu orientáciu či systém etických, náboženských a politických hodnôt. Každý jeden človek vníma svet odlišne, má iné znalosti, perspektívy či výhľady do budúcnosti. Takáto rozmanitosť poháňa

---

¹ <https://ieeesystemscouncil.org/diversity-equity-inclusion-and-belonging>

kreativitu a inovácie čo podporuje aj osobný rast jednotlivca. Ako? Život mimo komfortnej zóny, v rôznorodej sociálnej skupine nás v určitom zmysle núti naučiť sa nové kultúrne zvyky, názory a tradície.

Spravodlivosť, ktorú možno chápať aj ako **rovnosť**, definuje taký prístup, ktorý zaisťuje zdroje a príležitosti úspechu a rastu pre všetkých.

Inklúzia je postojom, ktorý podporuje a udržiava pocit dôstojnosti všetkých ľudí.

Tieto tri hlavné pojmy, ktoré sú častokrát spojené dokopy, vytvárajú priestor pre **spolupatričnosť**. Pre rešpekt, podporu a posilňovanie vzťahov v osobnom, školskom a pracovnom živote².

a) Čo je to inkluzívne vzdelávanie?

Inkluzívne vzdelávanie rieši problematiku výchovy a vzdelávania detí, žiakov a študentov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Jedná sa o deti a žiakov s postihnutím telesným, mentálnym, sluchovým, zrakovým, detí a žiakov chorých, s narušenou schopnosťou komunikácie, vývinovými poruchami učenia, poruchami správania,³ ale taktiež o mládež, ktorá patrí do menšín v spoločnosti, či sa už jedná o náboženské, etnické alebo sexuálne menšiny.

Hlavným zámerom inkluzívneho vzdelávania je zabezpečenie rovnosti šanci a umožnenie základného práva na kvalitné vzdelávanie bez diskriminácie.

Vzdelávanie prebieha v troch rovinách. Formálnom, neformálnom a každodennom, informálnom. Formálne vzdelávanie je regulované a štandardizované vládnyimi orgánmi, ktoré stanovujú normy a požiadavky, ktoré majú kurzy splňať. Tieto kurzy sa uskutočňujú v tradičnom školskom prostredí (materské školy, základné školy, stredné školy, univerzity). Študijné programy podliehajú tradičným vyučovacím metódam a hodnoteniu. Výsledkom takéhoto štandardizovaného hodnotenia sú na konci procesu udeľované certifikáty kvalifikácie, ktoré sú akceptované na trhu práce. Neformálne vzdelávanie je

---

² <https://www.ferris.edu/administration/president/DiversityOffice/Definitions.htm>

³ <https://www.minedu.sk/specialne-a-inkluzivne-vzdelavanie/>

dobrovoľné učenie sa nad rámec formálne stanoveného rozsahu. Vzdelávanie nie je striktne štruktúrované, prebieha v neformálnom prostredí a jeho cieľom je naučiť sa nové zručnosti, vedomosti alebo postoje. Vzdelávanie nie je formálne hodnotené, pričom je vysoko podporované sebahodnotenie a spätná väzba.

Zatiaľ čo prvé dve formy vzdelávania majú stanovenú štruktúru a stanovený cieľ, ktorý sa pokúšajú dosiahnuť, každodenné vzdelávanie prebieha prirodzene. Prebieha prostredníctvom každodenných interakcií (príklad: rodina, priatelia, sociálne skupiny) a aktivít. Je neplánované, prebieha nezámerne a náhodne.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa autorky na základe Council of Europe⁴, 2023.

Všetky tri typy vzdelávania sú dôležité, vzájomne sa dopĺňajú a pomáhajú pri rozvoji osobnosti jednotlivca.

⁴ <https://www.coe.int/en/web/lang-migrants/formal-non-formal-and-informal-learning>

Inkluzívne vzdelávanie predstavuje taký vyučovací model, stratégie a aktivity, ktoré zabezpečujú, že sa všetci žiaci bez ohľadu na ich schopnosti učia v jednom prostredí.

Rozdiel medzi formálnym a neformálnym inkluzívnym vzdelávaním spočíva v jeho cieľoch a štruktúre organizácie, ktorá ho vykonáva.

Formálne inkluzívne vzdelávanie, na Slovensku, v školských systémoch má na starosti Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky⁵. Ministerstvo vypracováva štandardy odborných činností, štátne výchovné programy, stratégie inkluzívneho prístupu a inú pedagogickú dokumentáciu, ktorá sa využíva pri nastavovaní študijného plánu a študijných osnov.

V rámci neformálneho vzdelávania sa inklúzii venujú lektori, mentori, inštruktori, pracovníci s mládežou a iní, skrz rôzne centrá voľného času, občianske združenia, voľnočasové spolky. Hlavným zámerom je rozvíjať mäkké zručnosti dôležité pre vytváranie dialógu, toleranciu a spoluprácu pomocou rôznorodých aktivít a cvičení, no taktiež rozvíjať schopnosti komunikácie, spolupráce, prezentácie, riešenia problémov, vyjednávania, kritického a kreatívneho myslenia.

Otázky k diskusii

1. Aké druhy vzdelávania poznáme? Aký je medzi nimi rozdiel?
2. Čo je hlavnou úlohou inkluzívneho vzdelávania?
3. Aký je rozdiel medzi formálnym a neformálnym inkluzívnym vzdelávaním?

b) Typy inkluzívneho vzdelávania

Spektrum problémov, ktorým čelia nie len žiaci ale aj učitelia ovplyvňuje formu a typ inkluzívneho vzdelávania, na základe ich individuálnych požiadaviek.

Úplné začlenenie

---

⁵ <https://www.minedu.sk/specialne-a-inkluzivne-vzdelavanie/>

Model výučby úplného začlenenia, resp. plnej inklúzie, pracuje s premisou, že všetci študenti patria do jednej triedy, bez výhrady na ich viditeľné alebo skryté postihnutie.

Čiastočné začlenenie

Model výučby čiastočného začlenenia, poskytuje všetkým žiakom možnosť zapojiť sa do vyučovania v jednej triede ale zahŕňa aj oddelené učenie pre žiakov, ktorí potrebujú dodatočnú podporu mimo triedy.

Mainstreaming

Pomocou tejto metódy začnú študenti so špeciálnymi potrebami svoje vzdelávanie v samostatnej triede. Ak študenti dosahujú dobré výsledky, tak môžu byť zaradení do spoločnej triedy.

c) Význam inkluzívneho vzdelávania

Rozmanité vzdelávacie prostredie je dôležité v oblasti etickej a sociálnej zodpovednosti, ktorá vplýva na zlepšenie rozvoja a podpory všetkých členov spoločnosti. Inkluzívne vzdelávanie je jednou z ciest ako postupne docieľiť sociálnu spravodlivosť a riešiť problémy medzi majoritnou spoločnosťou a menšinami.

V akých oblastiach je inkluzívne vzdelávanie výhodou?

- Rozmanitosť spoločnosti
  - Rôznorodosť našej modernizovanej spoločnosti je nepopierateľná. Inkluzívne vzdelávanie napomáha k porozumeniu a rešpektu k rozmanitosti
- Kvalitné vzdelanie a vzdelanie pre všetkých
  - Každý žiak a študent bez ohľadu na svoje individuálne potreby má právo na vzdelanie v bežnom školskom prostredí.
- Prispôsobivosť reálnym situáciám

- Vzdelávanie v inkluzívnom prostredí napomáha k rozvoju schopností spolupracovať, budovať empatiu a učiť sa spôsobom ako rôznorodo sa dá reagovať na nevšedné situácie v živote
- Osobný rozvoj
  - Prijatie do inkluzívneho prostredia priamo vplýva na rozvoj osobnosti študentov s individuálnymi potrebami. Umožňuje im to cítiť sa prijímanými, čo môže viesť k zvýšeniu sebavedomia.
- Inovatívny prístup k vzdelávaniu
  - Inkluzívne vzdelávanie vyžaduje tvorivé a flexibilné prístupy v rámci vyučovania.
  - Podpora profesionálneho rozvoja učiteľov. Učiteľom sú poskytnuté nástroje a znalosti potrebné na efektívne učenie v rozmanitom prostredí.

d) **Inkluzívny jazyk**

Inkluzívne vzdelávanie má rôzne podoby, formy a ovplyvňuje mnohé oblasti a kompetencie života. Pri rozhodnutí hovoriť a implementovať inkluzívne vzdelávanie do nášho každodenného života by malo byť jeho súčasťou aj využívanie inkluzívneho jazyka.

Význam využívania inkluzívneho jazyka má za cieľ podporiť inkluzívnosť a zbavenie sa pretrvávajúcich stereotypov.

Existuje množstvo negatívnych stereotypov o marginalizovaných skupinách⁶. Používanie slov a fráz bez premysleného uváženia môže viesť k vylúčeniu, zraneným pocitom a nespravodlivému zaobchádzaniu. Bez dôkladného zváženia našich slov, riskujeme, že posilíme negatívne stereotypy a udržíme spoločenskú nespravodlivosť.

Začlenenie inkluzívneho jazyka do našich vzdelávacích postupov, ale aj pracovných/študijných či bežných vzťahov demonštruje náš záväzok k rovnosti. Jazyk má silu pomôcť ľuďom cítiť sa súčasťou spoločnosti alebo jej vyvrheľom. Môže destigmatizovať, budovať dôveru a dlhotrvajúce vzťahy.

---

⁶ Znevýhodnené, nedostatočne zastúpené skupiny v spoločnosti

AKTIVITY

II. Ako hovoriť o inklúzii vo vzdelávaní

Hovoriť o inkluzívnom vzdelávaní si vyžaduje nielen mať vedomosti o tom čo to je a čo to obnáša, ale taktiež si to vyžaduje empatiu, rešpekt a otvorenosť k rôznorodosti.

Cieľovou skupinou tohto manuálu sú mladí lídri, tréneri, učitelia, ktorí by chceli načerpať nové skúsenosti, alebo považujú svoje skúsenosti za začiatočnicke. Cieľom predložených aktivít je načrtnúť možnosti využitia rôznorodých aktivít na zlepšenie svojich vlastných zručností v práci s mládežou a v komunitách ale taktiež prispieť k rozvoju občianstva, formovaniu komunity, ktorá chápe dôležitosť importovania inklúzie do bežného každodenného života.

Nasledujúce aktivity predstavujú princíp **Best practice** v oblasti **aktívneho vzdelávania sa**, ktoré zapája študentov do vzdelávacieho procesu prostredníctvom aktivít, ktoré od nich vyžadujú kritické myslenie a uplatňovanie vedomostí a riešenie problémov. Aktívne vzdelávanie podporuje hlbšie porozumenie a trvácnejšie uchovávanie informácie než len pasívne učenie sa.

- a) Aktivity pre staršiu mládež (10-19 rokov/Druhý stupeň základnej školy a stredná škola)

Môj ideálny spolužiak (trvanie aktivity 40- 60 min.- podľa počtu účastníkov)

- Každý účastník dostane papier a písacie potreby (perá, ceruzky, farbičky alebo zvýrazňovače)
- Účastníci tejto aktivity majú za úlohu vytvoriť portrét svojho ideálneho spolužiaka/študenta so špeciálnymi vlastnosťami, ktorý bude obsahovať aj charakteristiku vlastností a záľub, ktoré by tento imaginárny študent mohol mať (20 - 30 min)
- Po dokončení portrétu, účastníci zdieľajú svoje výtvary a vysvetľujú prečo si vybrali konkrétne charakteristiky (20-30 min – podľa počtu účastníkov)
- Cieľom tejto aktivity je zdôrazniť, že každý študent má jedinečné vlastnosti, ktoré sú oceňované. Táto aktivita zdôrazňuje pozitívne aspekty inklúzie

Kritická analýza študijných materiálov (trvanie aktivity 50-60 min. – podľa počtu účastníkov)

- Rozdelíme účastníkov do menších skupín
- Každá skupina dostane papier, písacie potreby a jeden študijný materiál (učebnica, cvičebnica, pracovný zošit), ktoré sa reálne využívajú v praxi.
- Úlohou každej skupiny je vyhodnotiť, či učebné materiály z praxe reflektujú inkluzívne prvky (20-30 min)
- Každá skupina spíše prečo si myslí, že ich reflektujú alebo nereflektujú. Ak sú tam prvky, ktoré nereflektujú inkluzívny rámec účastníci navrhnu ich zmenu a ako by to do učebných materiálov implementovali (10 min)

- Každá skupina odprezentuje získané výsledky (15 min)
- Nasleduje diskusia v rámci celej skupiny. Ako sa im pracovalo, čo bolo pre nich prekvapivé, ako sú spokojní so získanými informáciami (15 min)

World Café (trvanie aktivity 100 – 120 min. – podľa počtu účastníkov)

- Pred aktivitou:
- Pripravíme si veľké papiere, na ktoré napíšeme otázku/tému na diskusiu. Pripravíme si taktiež písacie potreby (perá, fixy, zvýrazňovače, farbičky) pre každý papier
- Aktivita:
- Účastníkov rozdelíme do menších skupín, ideálne po 4. Skupina si medzi sebou určí jedného hovorcu, ktorý odprezentuje všetky získané informácie.
- Hovorca sa od tej jednej konkrétnej otázky/témy nepresúva
- Tímy pri jednej z otázok/téme, zostávajú 20 minút a aktívne o nej diskutujú. Hovorca zapisuje získané postrehy.
- Po 20 minútach sa tímy striedajú pokiaľ neprestriedajú všetky otázky. (ak 4 stoly tak 80 min)
- Keď všetky tímy skončia svoje diskusie, tak hovorcovia odprezentujú svoje výstupy (15 min)
- Nasleduje skupinová diskusia a postrehy (10-15min)

Čiara možností (trvanie aktivity 60 min. – podľa počtu účastníkov)

- Pred aktivitou:
- Nastriháme špagátiky o dĺžke cca 50 cm
- Aktivita:
- Každému účastníkovi rozdáme kartičku s popisom jeho imaginárnej osobnosti.
Príklad:
Ignác/52/Rozvedený/Nepočujúci na jedno ucho/Pracuje z domu ako dátový analytik
Mária/15/Študentka/Ochrnutá, vie sa hýbať iba na invalidnom vozíku
Etc.
- Požiadame účastníkov aby nikomu kartičku s popisom svojej osobnosti nikomu neukazovali a snažili sa vžiť do svojej role (5 min).
  - Doplnkové: Ak chcete pomôcť sa lepšie vžiť do jednotlivých rôl, môžete účastníkom položiť nasledujúce otázky:
    - Aké ste mali detstvo? Kde ste bývali? Akú prácu robili tvoji rodičia?
    - Aký je tvoj terajší život? Aké je tvoj životný štýl? Čo robíš ráno, na obed, večer? Čo robíš vo svojom voľnom čase? Čo ťa naplňa? Čoho sa bojíš?

- Každému účastníkovi priviažeme o jednu nohu jeden špagátik ktorý spojíme s druhým účastníkom. Vytvoríme živú reťaz (5 min.)
  - Nakreslíme/inak vyznačíme začiatočnú a cieľovú pozíciu (záleží od toho či aktivita sa bude konať vonku alebo v miestnosti). Účastníci sa zoradia vedľa seba ako na štartovacej čiare.
  - Účastníkom budete postupne čítať zoznam situácií a udalostí. Zakaždým keď vo svojej stanovenej role budú vedieť odpovedať „áno“ mali by urobiť krok vpred. V opačnom prípade by mali ostať na mieste a nehýbať sa.
    - Príklad: Človek, ktorý má stanovenú rolu sluchovo nepočujúceho by sa teoreticky nemal pohnúť z miesta, keďže situácie budú prezentované ústne.
  - Príklady situácií
    - Nikdy som nemal/a problém so štúdiom
    - Nikdy som nemal/a problém vybaviť veci na úrade
    - Nikdy som nezažil/a šikanu v škole/úrade/ulici
    - Nikdy som nemal/a núdzu o peniaze
    - Môžem bez problémov cestovať
- Etc.
- Po prečítaní všetkých otázok na záver vyzvite účastníkov aktivity, aby sa poobzerali okolo seba a všimli si kde kto stojí. Či im špagátik iného človeka prekážal sa pohnúť vpred. Účastníkom dajte aj pár minút na to, aby vyšli zo svojej role (5 min).
  - Poproste účastníkov aby sa vrátili späť na svoje miesta a začnite tým, že sa ich opýtajte na to koho stvárňovali, čo sa stalo, ako sa cítia z aktivity a o tom čo sa naučili. Nechajte priestor každému z účastníkov (30 min)
    - Tí ktorí často išli vpred, po akej chvíli si začali všimnúť, že tí druhí tak rýchlo nenapredujú?
    - Mal niekto niekedy pocit, že boli jeho základné ľudské práva ignorované?
    - Bolo ľahké vcítiť sa do svojej role?
    - Odráža cvičenie nejakým spôsobom spoločnosť?
    - Aké prvé kroky by sa mohli podniknúť na riešenie nerovnosti v spoločnosti?

b) Aktivity pre mladšiu mládež (do 10 rokov, prvý stupeň základných škôl)

Hľadanie dvojice (trvanie aktivity 50 min. – podľa počtu účastníkov)

- Pred aktivitou:
- Vytvorte dvojicu obrázkov rôznych ľudí s rôznorodými záujmami. Tieto kartičky je najlepšie mať vo viacerých kópiách
- Aktivita:

- Rozdeľte účastníkov do menších skupín a rozdajte im zamiešané kartičky
- Úlohou skupiny je priradiť a diskutovať o priradených charakteristikách k daným osobám (30 min)
- Po hre môžu všetky skupiny spolu diskutovať o ich voľbách, dôvody prečo sa rozhodli priradiť čo k čomu a ako táto aktivita podľa nich odráža inklúziu a hodnoty rôznorodosti (20 min)

Navádzanie tmou (trvanie aktivity 30 – 60 min. – podľa počtu účastníkov)

- Pred aktivitou:
- V miestnosti/vonku pripravíme prekážkovú dráhu (stoly, stoličky, iné) ktoré budú slúžiť ako cesta na navádzanie
- Aktivita:
- Vytvoríme dvojice. Jednému z dvojice zaviažeme oči tak, aby nevidel na cestu. (princíp hry na Slepú babu)
- Úlohou druhého z dvojice je hlasovými príkazmi naviesť človeka cez všetky prekážky až do cieľovej roviny (15-40 min – podľa počtu účastníkov)
- Na záver celej aktivity každý z účastníkov môže zdieľať svoje pocity a nálady z tejto hry (15-20 min)
- Cieľom tejto aktivity je pochopiť akým prekážkam musia čeliť ľudia so zrakovým znevýhodnením.

Koláčik našej identity (trvanie aktivity 40 min. – podľa účastníkov)

- Každý účastník dostane papier A4 a pár farbičiek (Ak máte možnosť vytvorenia elektronického grafu, dá sa využiť aj táto možnosť)
- Na papier si nakreslí kruh
- Každý účastník má za úlohu zodpovedať otázku „Ja som...“ a vyplniť ju do grafu podľa dôležitosti. Hrubší/tenší kus koláča (20 min)
- Keď si každý vyplní svoj Identitný koláč, účastníci môžu po jednom odprezentovať svoje výtvary (20 min)
- Účastníci tak môžu pozorovať rôznorodosť vo svojom najbližšom okolí a porovnávať.

Bingo rôznorodosti (trvanie aktivity 45 min. – podľa počtu účastníkov)

- Pred začatím aktivity:
- Pripravíme si Bingo tabuľku, ktorú skopírujeme na toľko kusov, koľko je účastníkov na aktivite
- Aktivita:
- Účastníci chodia po miestnosti a pýtajú sa zvyšných účastníkov na vybranú kategóriu (45 min)
- Pravidlá:

- Stále sa pýtame len jednu otázku jedného účastníka a potom sa presúvame k inému. Ak sa znova dostaneme k tej istej osobe, môžeme sa jej spýtať ďalšiu kategóriu ale znova len jednu otázku.
- Vyhráva ten, kto ako prvý zistí 5 informácií
- Cieľom je viac spoznať účastníkov aktivity a nastoliť atmosféru akceptácie
  - Príkladom kategórií môže byť:
    - Hovorí viac než jedným jazykom
    - Hrá na hudobnom nástroji
    - Rád varí/pečie
    - Má domáce zvieratko
    - Zaujíma sa o iné kultúry
    - Rád rieši puzzle a iné hlavolamy
    - etc.

Po každej aktivite je nutné zistiť **spätnú väzbu a reflektovať** na získané poznatky. Táto spätná väzba nám poskytuje priestor na sebauvedomenie a zlepšovanie sa. Pre uľahčenie získania spätnej väzby predstavujeme nasledujúce aktivity.

Sebahodnotenie

- Po vykonanej aktivite vytvorte bezpečné prostredie na zdieľanie vlastných myšlienok
- Dajte priestor každému účastníkovi aby odpovedal na 5 hlavných otázok:
  - Čo sa mi páčilo
  - Čo považujem za dôležité
  - Čo sa mi nepáčilo
  - Čo si so sebou odnesiem
  - Maličkosť, ktorá ma potešila
    - Na podporu sebareflexie a vyjadrenie pocitov možno využiť aj audio-vizuálne prvky:
      - Karty s obrázkami (Dixit, Mysterium)
      - Škála emotikonov
      - Upokojujúca hudba

Peer-2-peer review

- Na konci aktivity požiadajte účastníkov aby poskytli **konštruktívnu** spätnú väzbu na prácu ich dvojice či členov skupiny

- Dajte každému rovnaký priestor na vyjadrenie. Konštruktívna spätná väzba by mala byť zameraná na budúce smerovanie a mala by obsahovať:
  - Pozitívne body - čo sa im páčilo, prečo sa im s danou osobou dobre pracovalo
  - Návrh/y na zlepšenie - čo sa účastníkovi nepáčilo
  - Špecifické/konkrétne prípady - poskytnutie špecifických príkladov pomôže lepšie pochopiť všetky predstreté body
  - Podpora
- Pri poskytovaní takejto spätnej väzby je nutné dbať na to, aby bola citlivá, motivujúca a prispôbená konkrétnej osobe.

Písomná forma spätnej väzby

- Písomná forma spätnej väzby zaručuje pocit anonymity pred ostatnými účastníkmi bez tlaku okolia (možnosť premyslieť si svoje slová)
- Písomná forma spätnej väzby môže slúžiť aj ako referenčný bod od ktorého dokážeme aplikovať kroky k zlepšeniu

Jednorázová - hneď po aktivite

- Na konci aktivity požiadate účastníkov aby vám na vami zvolenú formu (digitálne, papierovo) odpovedového hárku poskytli informácie k predchádzajúcej aktivite.

Krátkodobá

- Ak budete niektorú z aktivít vykonávať opakovane
- Vytvorte anonymné formuláre spätnej väzby, ktoré budú reflektovať na rôzne aspekty vzdelávania (využitie materiály, metódy, klíma skupiny)

Ak sa do vzdelávania začlenia nielen inovatívne postupy ale aj postupy, ktoré sú osvedčené, máme možnosť vytvoriť prostredie, ktoré je prístupné každému a vytvára spoločnosť, v ktorej sa zvyšuje úspech aj u detí a mládeže.

III. Záverom

Prijímanie inkluzívnych postupov vo vzdelávaní nie je len voľbou jednotlivca. Jedná sa o snahu a záujem posilniť rovnosť, rozmanitosť, rešpekt a pocit hrdosti vo na ceste k vzdelaniu. Prostredníctvom implementovania inkluzívnych aktivít a stratégií existuje možnosť vytvorenia takej atmosféry, ktorá dokáže pozitívne vplývať na každého kto má o takéto vzdelávanie záujem.

Okrem toho, že cesta k inkluzívnemu vzdelávaniu si vyžaduje neustálu reflexiu a adaptáciu na nové podnety. Ako pracovníci s mládežou je dôležité nezabudnúť ani na svoj profesionálny rozvoj. Podporné siete a nové zdroje pomáhajú na ceste orientovať sa v zložitosti diverzity a inklúzie.

Inkluzívne vzdelávanie nie je len o tom ako komunikujeme a aké metódy využívame. Je to prístup k vytváraniu kultúry, ktorá rešpektuje, ktorá je empatická, ktorá rozumie a ktorá nesúdi. Presadzovaním inkluzívneho vzdelávania nie len že umožňujeme rozvíjať sa jednotlivcom, ale prispievame tiež k vytváraniu spravodlivejšej spoločnosti pre budúce generácie.

Pre viac informácií o organizáciách, ktoré sa venujú problematike inkluzívneho vzdelávania na Slovensku:

1. Inklucentrum - Centrum inkluzívneho vzdelávania⁷
2. Liga za duševné zdravie⁸
3. IPčko.sk - Internetová poradňa pre mladých ľudí⁹
4. NIVAM- Národný inštitút vzdelávania a mládeže¹⁰
5. Eduma¹¹
6. Nadácia Orange¹²
7. Férová nadácia O2¹³
8. Štátny pedagogický ústav¹⁴
9. Kto Chýba?¹⁵
10. Iniciatívy Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže
11. Regionálne iniciatívy
12. Poradenské a metodické centrá pre inkluzívne vzdelávanie

---

⁷ <https://inklucentrum.sk/>

⁸ <https://dusevnezdravie.sk/>

⁹ <https://ipcko.sk/>

¹⁰ <https://mpc-edu.sk/sk>

¹¹ <https://eduma.sk/>

¹² <https://www.nadaciaorange.sk/>

¹³ <https://spolocnost.o2.sk/ferova-nadacia>

¹⁴ <https://www.statpedu.sk/>

¹⁵ <https://ktochyba.sk/skola>

9 praktických rád v rámci inkluzívneho vzdelávania	
	
Snažte sa vytvoriť prostredie kde sa všetci cítia rešpektovaní a podporovaní	Netolerujte diskrimináciu a vylučujúce správanie
Do konverzácií, materiálov začleňte rôzne pohľady, názory a skúsenosti	Nespoliehajte sa len na tradičné vyučovacie metódy
Aktívne zapájajte celú skupinu do diskusií aktivít, ktoré podporujú empatiu a porozumenie	Nespoliehajte sa na štandardizované hodnotenia
Používajte inkluzívny jazyk	Neváhajte riešiť zložité a citlivé témy
Spolupracujte s partnermi, ktorí sa venujú tejto problematike aby ste vytvorili inkluzívne a spravodlivé prostredie	Neprehliadajte možnosť intersekcionálnosti identít (Možnosť čeliť viacerým formám diskriminácie naraz)
Využívajte zaužívané a osvedčené know-how	Nepredpokladajte, že všetci majú rovnaký prístup k zdrojom a príležitostiam mimo vašej skupiny
Pýtajte si spätnú väzbu	Nevyužívajte represívne praktiky/disciplinárne praktiky, ktoré vylučujú a nepodporujú zodpovednosť
Snažte sa o tejto problematike otvorene hovoriť	Nepredpokladajte určitý výsledok na základe vašich predošlých skúseností.
Kým je to možné, pokračujte v profesionálnom sebarozvoji	Nepodceňujte vplyv vašich činov a slov

IV. Zdroje

1. **Diversity, Equity, Inclusion, and Belonging.**
<https://ieeesystemscouncil.org/diversity-equity-inclusion-and-belonging>
2. **Diversity and inclusion definitions.**
<https://www.ferris.edu/administration/president/DiversityOffice/Definitions.htm>.
3. **Formal, non-formal and informal learning.**
<https://www.coe.int/en/web/lang-migrants/formal-non-formal-and-informal-learning>.
4. **Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.**
<https://www.minedu.sk/specialne-a-inkluzivne-vzdelavanie/>
5. **Inklucentrum - Centrum inkluzívneho vzdelávania.**
<https://inklucentrum.sk/>
6. **Liga za duševné zdravie.** <https://dusevnezdravie.sk/>
7. **IPčko.sk - Internetová poradňa pre mladých ľudí.** <https://ipcko.sk/>
8. **NIVAM- Národný inštitút vzdelávania a mládeže.** <https://mpc-edu.sk/sk>
9. **Eduma.** <https://eduma.sk/>
10. **Nadácia Orange.** <https://www.nadaciaorange.sk/>
11. **Férová nadácia O2.** <https://spolocnost.o2.sk/ferova-nadacia>.
12. **Štátny pedagogický ústav.** <https://www.statpedu.sk/>
13. **Kto Chýba?.** <https://ktochyba.sk/skola>

Prečo je dôležité hovoriť o inkluzívnom vzdelávaní